

ideiglenes állapotoknál megmaradni. Az új Törökország u. i. nemcsak polgárai viseletében, hanem jogintézményeiben is a nyugathoz akar csatlakozni és ezzel lehetetlenné akar tenni minden jövőbeli kísérletet a kapitulációk bevezetésére. A legutóbbi napokban Angórában két olyan eset történt, amelyek e változás bevezetését célozzák. Musztafa Kemál pasa egy európai ékeszólással lendületes beszéddel nyitotta meg az új jogi fakultást, amelynek rendeltetése az, hogy Törökország részére modern bírákat neveljen; a nemzetgyűlésen pedig benyújtották mindhárom jogterület reformjának tervezetét. Arra elegendő idő nem állott rendelkezésre, hogy előkészítsék a szükségleteiknek megfelelő saját jogukat. Az európai képzettségű jogászokkal nem lehetett semmit sem kezdeni, mert hiszen éppen ezek testületileg a kalifátus joga és bíróságai mellett foglaltak állást és ezért, mint olyanokat, akik a régi jogrenddel kapcsolatos jövedelmekre spekuláltak, félre kellett tenni. Ilyesformán Olaszország büntetőjogát, Svájc magánjogát és Németország kereskedelmi jogát recipiálták török viszonyokra alkalmazva, illetve ezeket nyújtották be a nemzetgyűlésen. Ezek közül a svájci polgári törvénykönyv meghonosítása már *fait accompli*. A törvénykezési reform előkészület alatt áll és javaslatai ez évben kerülnék bemutatásra.

Ezen mélyreható reformokhoz Musztafa Kemál pasának a jogi fakultás megnyitásán tartott beszéde szolgáltatja a háttérrel. — Mint a forradalom és az azóta beállott változások eredménye. — mondta a birodalmi elnök, — feltámadt az országban a mai kor követelményei iránti szükséglet is és fejlődésének egyedüli tényezőjéül oly laikus jellegű gondolkodásmódot tekint, amely társadalmi fejlődésünkkel lépést tartva képes magát tökéletesíteni! Az új szellem eddigi térfoglalása után nem lehet kétséges, hogy a jogalkotás és jogszolgáltatás reformja is megvalósul. Hogy ez mit jelent, ezt leginkább az szemlélteti, hogy például a török nő a legutóbbi három évben emancipálódott a háremvilágból Svájc szabad polgárnőjével azonos joghelyzetig.

M.

A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról új rendelet jelent meg 1410/1926. M. E. szám alatt a Budapesti Közlöny 1926 február 24-i számában. Részletes ismertetésére még visszatérünk.

A felelősségi és felülvizsgálati értékhatárokról új rendelet jelent meg, mely az értékhatárokat az eddigi duplájára emeli.

A törvényes tartási igény védelme. Ausztriában az 1925 február 4-iki törvény a tartási köteleesség súlyos megszegését kihágásnak minősíti. Aki a tartásra kötelezettnek tartást nyújt avégből, hogy ezzel a törvényes tartás behajtását meggátolja és a kötelezettet a keresetfolytatás szükségességétől mentesítse, törvényes kezesként egyetemlegesen felelős az elvont tartásért. Ha a keresőképes tartásra kötelezett hozzátartozója háztartásában vagy üzletében rendszeresen szolgálatokat teljesít, úgy abban az esetben, ha ezért semmi, vagy a helyi szokás szerinti díjazásnál kisebb díj fizetettik, a helyi szokás szerint járó díj tekintendő kikötöttnek és a hozzátartozó ennek erejéig a tartásra jogosultnak felelős.

Az állandó nemzetközi bíróság felállítására vonatkozó szabályzatot államunk, mint a Nemzetek Szövetségének tagja, elfogadta és törvénybe iktatta. Az 1926. évi I. törvénycikk ma-

gában foglalja eme bíróságnak szervezetét, illetékességének és eljárásának szabályait.

Csak *államok* vagy a nemzetek szövetségének tagjai szerepelhetnek e bíróság előtt ügyfelek gyanánt s illetékessége minden oly ügyre kiterjed, amelyet a felek elébe terjesztenek és az egyezményekben megállapított minden különös esetre. Anyagi jog szempontjából az egyezményeken és a nemzetközi szokásokon kívül a bíróság alkalmazza a civilizált nemzetek általános jogelveit és jogtudósainak tanításait, de végső esetben „ex aequo et bono” is ítélkezhetik.

A bíróság 15 tagból áll (11 rendes és 4 pótbíró), akiket a nemzetek kijelölése alapján összeállított jegyzékből a közgyűlés és a Tanács 9 évre választ, a civilizáció nagy alakzatainak és a világ fő jogi rendszereinek tekintetbevételével. Elnökét és alelnökét a bíróság maga választja háromévenként. A bíróság ugyancsak 3 éves időszakokra öt bíróból álló külön tanácsot alakít a munkatügyekből származó jogviták eldöntésére. Egyéb ügyekben 11, kivételesen 9 bíró jelenléte szükséges. Sommás ügyek elintézésére háromtagu tanácsot fognak felállítani.

A bíróság hivatalos nyelve a francia és az angol, de kivételesen más nyelv is használható. A keresetet a Jegyzői Hivatalnál kell benyújtani. A perelőkészítés írásbelileg történik; a bírósággal és az ellenféllel való közlés útján; ezt követi a szóbeli eljárás, amely nyilvános, ha csak a bíróság mindkét fél kívánságára a nyilvánosságot ki nem zárja. Ügyvédek képviselhetik a feleket. Határozatát a bíróság titkos tanácskozás után szótöbbséggel hozza és megindokolni tartozik; az ezzel egyet nem értő és kisebbségben maradt bírák különvéleményüket a határozathoz csatoltathatják, amely egyébként végleges és föllebbezhetetlen, bár a határozat felülvizsgálata bizonyos korlátok közt kérhető. Valamely érdekelt harmadik állam beavatkozási minőségbe beléphet a perbe s az így eldöntött per ő rájuk is kihat.

F. P.

Joggyakorlat.

Hiteljogi gyakorlatunk 1925-ben. (Befejező közlemény. *)

A vasúti jog területe hosszabb ideig fehér folt volt a valorizáció térképén. E helyen mintegy muzeális emlékeként elmúlt időknek, hosszu ideig az a sivár gondolat végezte pusztítását, amely a „korona egyenlő” korona elvének pathetikus védelmében jelentős tényezője volt gazdaságunk tönkrementésének. Az év első felében a Curia az 1923. évi 39. t.-c.-re hivatkozással következetesen megtagadta a vasut elleni kártérítési követelés valorizációját. Jelentős állomás volt a felértékelés felé vezető uton a IV. tanács elvi érellel deklarált újabb álláspontja, amely szerint az 1923. 39. t.-c.

*) A cikk első része a P.J. előző, 1–2. számában.)